

PALEOLİTİK ÇAĞ'DA ATEŞ VE YERLEŞİM BİÇİMLERİ

ALT VE ORTA PALEOLİTİK DÖNEMDE YERLEŞİM BİÇİMLERİ

Paleolitik insanların konaklama yerleri ve tipleri onların yaşam biçimleriyle doğrudan ilgilidir. Paleolitik insanlar iklim, dolayısıyla doğal çevre koşullarındaki değişimlere paralel olarak yeni besin kaynakları aramak ve av sürülerini izlemek üzere küçük gruplar halinde yer değiştiriyorlardı. Bu göçler sırasında mağara, kayaaltı sığınağı gibi doğal sığınakların bulunduğu alanlarda barınıyorlardı. Bunların bulunmadığı alanlarda ise akarsu kıyılarında, yamaçlarda, platolarda, ağaç dalları, taş, hayvan kemikleri ve postlarından oluşturdukları çatı, çadır ya da kulübeler altında barınıyorlardı.

Birçok mağara ve kayaaltı sığınağı sergiledikleri görünüm ya da stratejik konumlardan ötürü tercih edilmişlerdir. Tercih edilen bu doğal sığınaklar genellikle geniş alanlara hakim konumdadırlar. Bu ise av hayvanı sürülerini izlemeye olanak vermiştir. Sığınağın ağzının güneye bakması aranan kriterlerin başta geleni olmuştur. Nitekim birçok mağara ya da kayaaltı sığınağı ağzları kuzeye baktığı ayrıca yağmur ve rüzgara açık olduklarından iskan edilmemişlerdir.

İlk insanların konut ve kamp yerleri Doğu Afrika'da Olduvai ya da Kobi Fora gibi sitlerden elde edilen izlerden anlaşılmıştır. Bunlardan KBS sitinde memeli hayvan kalıntıları ile 200 den fazla taş alet bir arada bulunmuştur. Bu sitin yakınındaki HAS siti ise çok sayıda su aygırı kemiği ve birkaç yontmataş parçası vermiştir. Bu her iki yatak büyük olasılıkla avcılık sırasındaki konut yerlerinin izlerini vermişlerdir.

Tanzanya'da Olduvai'deki DK sitinde bir oturma yeri çok sayıda yontmataş parçayla birlikte bulunan kemik kalıntıları *Homo habilis*lerin ilk konutlarından birini temsil eder. Burada yapım izleri de gözlenmiştir. İnsan tarafından taşınmış bazalt bloklarıyla kaplı daire biçimli bir yüzey ele geçmiştir. Bu yüzeyin ortasında parçalanmış olarak küçük hayvan kemikleri bulunmuştur.

Avrupada'ki en eski konut izleri ise Fransa'da Terra Amata açık hava istasyonunda ve Lazaret Mağarası'nda saptanmıştır.

Orta Paleolitik döneme gelince Mousterien’de düzenlenmiş konutların çok fazla sayıda olmadıkları görülmektedir. Böyle düzenlenmiş konutların az oluşu bazen de hiç ele geçmeyişi kötü korunma koşullarından ileri gelmiş olabilir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

Desbrosse, R., Kozlowski, J., (2001) Les Habitats Préhistoriques, Paris, Editions du C.T.H.S,